

# การรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

Information Literacy of Upper-Secondary Students in the Islamic  
Private Schools in Southernmost Provinces

**ชุ่มจิตต์ แซ่จั้น**<sup>1</sup>

Chumchit Saechan

**วรสิริ สิริวิพัตน์**<sup>2</sup>

Vorasiri Siriwipat

---

<sup>1</sup> ปร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการจัดการสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์: Ph.D., Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, E-mail: schumchit@gmail.com

<sup>2</sup> ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 ปัตตานี: Supervisor, Educational Office Area 1 Pattani, E-mail: var\_2499@hotmail.com

## บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศ และเปรียบเทียบปัญหาด้านการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามตัวแปรเพศ แผนการเรียน ระดับผลการเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา เก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ้ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาแผนการเรียนแนววิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีระดับผลการเรียนดี (GPA = 2.01-3.00) และโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี ระดับการรู้สารสนเทศในภาพรวมทุกมาตรฐานของนักเรียนอยู่ในระดับผ่าน จากเกณฑ์ 5 ระดับ คือ ไม่ผ่าน ผ่าน ปานกลาง ดี และดีมาก ในรายมาตรฐาน นักเรียนมีการรู้สารสนเทศระดับไม่ผ่านในมาตรฐานที่ 3 สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ และมาตรฐานที่ 7 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ข้อเสนอจากผลการวิจัย คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนใหม่ที่สามารถสนับสนุนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการจัดอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในห้องเรียน ห้องสมุด และห้องคอมพิวเตอร์

## Abstract

This research aimed to investigate information literacy of upper secondary students in the Islamic private schools in the southernmost provinces of Thailand and compare the problems with variables according to gender, learning streams, GPA and school's location. Data were collected from 390 samples using through stratified random sampling. The instrument used for data collection was questionnaire and test. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe' test. The main results revealed that most of the students in the private Islamic schools were female, gained GPA at the good level (2.01-3.00), studying in science-mathematic stream, in Pattani province. The students had overall information literacy of the 7 standards at Pass level from 5 levels as Not pass, Pass, Moderate, Good, and Very good. They gained "Not pass level" in standard 3 (ability to analyze, evaluate and select information needed) and in standard 7, (having knowledge and necessary skills to use ICT and other communication formats). The research results suggested how to redesign teaching and learning activities encouraging students to gain analyzing thought, including providing information technology tools and advance communication in the classroom, library and computer laboratory.

**คำสำคัญ:** การรู้สารสนเทศ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม  
**Keywords:** Information literacy, Southernmost provinces, Upper secondary students, Islamic private schools

## บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมฐานความรู้ (Knowledge-based society) ซึ่งเป็นยุคที่คนในสังคมจะตระหนักให้ความสำคัญของการใช้ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจและเพื่อการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นทางการและการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนั้นสภาพการทะลักทะลายนของข้อมูลข่าวสารทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางด่วนความรู้หรืออินเทอร์เน็ต จะทำให้ผู้ใช้สารสนเทศจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถเบื้องต้นด้านการรู้สารสนเทศ (Information literacy) และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology literacy) เพื่อให้สามารถเข้าถึง ประเมิน และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และมีจริยธรรม ความสามารถในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษา การทำงาน และชีวิตส่วนบุคคล โดยเฉพาะด้านการศึกษา ดังเห็นได้จากแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2550-2554 กลยุทธ์ที่ 3.2 ระบุถึงการพัฒนาสมรรถนะพื้นฐานทรัพยากรบุคคลเพื่อสังคมไอซีทีและสังคมแห่งการเรียนรู้ (E-society & learning society) โดยสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในระบบการเรียนรู้ออนไลน์ในชุมชน สร้างแรงจูงใจให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Office of the National Education Commission, 2006) และแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554 - 2556 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ระบุว่าสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาของประเทศไทย โดยปรับปรุงรูปแบบ วิธีการ และสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ ทุกประเภทเพื่อนำไอซีทีมาประยุกต์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอน เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะด้านไอซีทีที่สูงขึ้น ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับทุกประเภทให้นำไอซีทีมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทางด้านศาสนาด้วยการใช้ไอซีทีเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน รวมทั้งเผยแพร่สาระความรู้ต่าง ๆ ตามหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนา (Ministry of Education, 2010) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่นำไปสู่แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาปฏิรูปการเรียนรู้โดยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย เพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย และเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้การศึกษาอยู่ในกระแสแห่งการปรับเปลี่ยนมุ่งสู่การศึกษาสำหรับทุกคน การศึกษาตลอดชีวิต และการเรียนรู้เปลี่ยนจากการเน้นเนื้อหาสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อการศึกษาต่าง ๆ การเรียนรู้โดยพึงแหล่งวิทยาการ บทบาทของผู้สอนได้เปลี่ยนเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ (Office of the National Education Commission, 2003) อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดผลเลยหากขาดการให้ความสำคัญเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศ เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะการเรียนรู้ความคิด วิจัยญาณ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมสารสนเทศและโลกยุคโลกาภิวัตน์

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งควรมีความสามารถพื้นฐานในด้านต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้ 1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การรู้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน (Computer literacy) เป็นองค์ประกอบสำคัญของการรู้สารสนเทศ โดยเฉพาะในระบบการเข้าและสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลรายการออนไลน์ของห้องสมุด เครื่องมือสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตและสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ 2) ด้านภาษา ความรู้และทักษะด้านภาษามีความสำคัญ ทั้งในขั้นตอนการได้มาซึ่งสารสนเทศ ขั้นตอนการใช้คำสั่งในการค้น การกำหนดคำค้น คำสำคัญหรือหัวเรื่อง รวมทั้งทักษะภาษาในการนำเสนอสารสนเทศ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการถ่ายทอดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3) ด้านความคิด เป็นกระบวนการสำคัญในการสอนเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศและสร้างผู้รู้สารสนเทศ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดอย่างมีระบบ และการมีวิจยญาณของกระบวนการรู้สารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหา การเข้าถึงการประเมิน วิเคราะห์ และนำเสนอสารสนเทศ 4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ การสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม

จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีความสำคัญและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การรู้สารสนเทศช่วยเสริมสร้างและเน้นย้ำให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ในทุกขั้นตอน ทั้งในการแสวงหา การเข้าถึง การนำไปใช้ เช่น การอ้างอิงที่มาของข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ได้มีการนำข้อความหรือแนวคิดของผู้อื่นมาใช้ในงานของตน เป็นต้น (Alfino, Pajer, Behrens, 1994; Pierce, & Jenks, 2008; Shapiro & Hughes, 1996) ดังนั้นประชาชนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศ (Information literate person) จึงถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดของประเทศ เนื่องจากเป็นผู้ที่ชาญซึ่งต่อคุณค่าและพลังของสารสนเทศ จะเชื่อในความต้องการสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาชีวิตของตน ชุมชน และสังคม บุคคลเหล่านี้จะมีลักษณะเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

แม้ว่าสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ จะมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดและคอมพิวเตอร์ แต่การใช้สารสนเทศในยุคสังคมสารสนเทศมีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งกระบวนการจัดเก็บ การเข้าถึงการค้นคืน ผู้ใช้สารสนเทศจึงจำเป็นต้องมีทักษะด้านการรู้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับสูง งานวิจัยจำนวนมากพบปัญหาว่า นักเรียนยังขาดทักษะการรู้สารสนเทศ โดยเฉพาะด้านการประเมินสารสนเทศ (Adams, 1999; Brem, Russell & Weems, 2001; Brill, Falk & Yarden, 2004; Chang et al., 2012; Heinstrom, 2006) นอกจากนี้ยังพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ คือ ห้องสมุดโรงเรียนมีขนาดเล็กและขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากรและด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์มีความร่วมมือกันค่อนข้างน้อยในการจัดการเรียนการสอน (Tharadee Klinsunthorn, 1989) และพบว่ามีปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน (Wimon Pakhathiratien & Sinisa Siritwipat, 2012)

ในบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี นราธิวาส และยะลา เป็นจังหวัดชายแดนไกลสุดทางภาคใต้ของประเทศ ประชากรประมาณร้อยละ 80 เป็นคนเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษายาวีเป็นภาษาพูดในชีวิตประจำวัน ปัญหาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้บางส่วนเป็นปัญหาร่วมที่ปรากฏเช่นเดียวกับภูมิภาคอื่นของประเทศ บางปัญหาเป็นปัญหาของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากคนไทยทั่วไป ภาคใต้มีปัญหายาเสพติด ปัญหาค้าของเถื่อน ปัญหาโจรผู้ร้าย ในขณะที่เดียวกันยังมีปัญหาด้านความรู้สึกแตกต่างทางภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม การพัฒนาทั้งหลายที่เป็นของรัฐมักไม่ค่อยสอดคล้องกับวิถีชีวิต ประกอบกับมีการเอารัดเอาเปรียบจากข้าราชการ พ่อค้า และผู้มีอิทธิพลทำให้ขาดความไว้วางใจ ขาดความเชื่อมั่น เป็นบ่อเกิดปัญหาการก่อการร้าย ความไม่สงบเรียบร้อย เชื่อว่าผู้ก่อการร้ายมีไม่มากนัก แต่ความไม่สงบที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความระแวงสงสัย มีความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ขาดสันติภาพในพื้นที่ ปัญหาการศึกษาที่พบในปัจจุบันคือคุณภาพการศึกษาตกต่ำ ผลการประเมินพบว่านักเรียนสามจังหวัดภาคใต้ได้รับการประเมินอยู่ในลำดับท้าย ๆ ของประเทศ (The House of Parliament, 2010) แนวทางในการแก้ปัญหาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประการหนึ่งที่คณะกรรมการการศึกษาและกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เสนอว่า ควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเข้ามาใช้แก้ปัญหาขาดแคลนครู แม้จะไม่สามารถแก้ได้ทั้งหมดแต่ก็สามารถส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความสำคัญของการรู้สารสนเทศและปัญหาด้านการรู้สารสนเทศโดยภาพรวมและคุณภาพการศึกษาที่ต่ำของนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสภาพการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมนำบุตรหลานเข้าศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา (เฉพาะใน 4 อำเภอ คือ เทพา จะนะ นาทวี และสะบ้าย้อย) ที่มีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเหมือนกันว่ามี การรู้สารสนเทศในระดับใดในแต่ละมาตรฐานโดยอิงมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ของ ชุตติมา สัจจานันท์ และกาญจนา ใจกว้าง (Chutima Sacchanand & Kanjana Jaikwang, 2012) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่มีองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้ทำตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ามีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนไทย และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2010) ซึ่งผลการวิจัย

จะทำให้สามารถเข้าใจปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศเพื่อค้นหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนเพื่อการเรียนและการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นแนวทางสำหรับนักการศึกษา นักวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน เช่น ครู บรรณารักษ์ เป็นต้น ตลอดจนผู้บริหารและหน่วยงานที่กำกับดูแลนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนานักเรียน และการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

### **วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

1. เพื่อศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามตัวแปรเพศ แผนการเรียน ระดับผลการเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน

### **สมมติฐานของการวิจัย**

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกันตามตัวแปรเพศ แผนการเรียน ระดับผลการเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน

### **กรอบแนวคิดในการวิจัย**

กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

## ตัวแปรต้น

นักเรียน
1. เพศ
- ชาย
- หญิง
2. แผนการเรียน
- แนววิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
- แนวศิลปศาสตร์
3. ระดับผลการเรียน
- ดีเยี่ยม
- ดี
- พอใช้
4. จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่
- นราธิวาส
- ปัตตานี
- ยะลา
- สตูล
- สงขลา (เฉพาะใน 4 อำเภอ คือ เทพา จะนะ นาทวี และสะบ้าย้อย)

## ตัวแปรตาม

การรู้สารสนเทศ 7 มาตรฐาน
1. การตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของสารสนเทศ
2. การเข้าถึงแหล่ง ทรัพยากร และใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ
3. ความเข้าใจ ประเมิน และการเลือกสารสนเทศ
4. การรวบรวม จัดระบบ สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศ
5. การใช้สร้างความรู้และผลิตงาน
6. มีจริยธรรม เคารพกฎหมาย และรับผิดชอบต่อสังคม ในการใช้สารสนเทศ
7. มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ

## วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษา สอนศาสนาควบคู่วิสามัญ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา (เฉพาะใน 4 อำเภอ คือ เทพา จะนะ นาทวี และสะบ้าย้อย) การวิจัยครั้งนี้จัดเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย (Ultimate outcome) ของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนทั้งสิ้น 16,228 คน (Office of the Private Education Commission, 2013)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 390 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานะ และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ตามสัดส่วนของจังหวัด คือ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา (เฉพาะใน 4 อำเภอ คือ เทพา จะนะ นาทวี และสะบ้าย้อย) หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อให้ได้ตัวแทนกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรเพศ แผนการเรียน ระดับผลการเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัด	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
นราธิวาส	4,349	104
ปัตตานี	6,020	145
ยะลา	3,719	89
สตูล	950	23
สงขลา	1,190	29
<b>รวม</b>	<b>16,228</b>	<b>390</b>

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบสำรวจรายการ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบเพื่อวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียน พัฒนาขึ้นโดยอิงมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนไทย เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยของ ชุตินา สัจจพันธ์ และกาญจนา ใจกว้าง (Chutima Sacchanand & Kanjana Jaikwang, 2012) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่มีองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้ทำตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ามีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนไทย และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใช้แนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2010) ได้มาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนที่ปรับปรุงใหม่จำนวน 7 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

มาตรฐานที่ 2 สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ

มาตรฐานที่ 3 สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ

มาตรฐานที่ 4 สามารถรวบรวม จัดระบบ สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศ

มาตรฐานที่ 5 สามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้สร้างความรู้และผลิตงานอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 6 มีจริยธรรม เคารพกฎหมาย และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ

มาตรฐานที่ 7 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ

จากมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนที่ปรับปรุงใหม่จำนวน 7 มาตรฐาน ได้นำมาสร้างแบบทดสอบ มาตรฐานละ 8 ข้อ รวมทั้งสิ้น 56 ข้อ เป็นคำถามชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกและมีคำตอบถูกเพียง 1 คำตอบ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามและแบบทดสอบในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และสาขาคอมพิวเตอร์ในระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 6 คน พิจารณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใช้การคำนวณหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 ถือว่าใช้ได้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 จะนำมาพิจารณาปรับปรุงหรือตัดออก (Boonchom Srisaaad, 2002) ซึ่งได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ IOC และปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 56 ข้อ นำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก (Sakorn Saengpueng, 2007) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาเพื่อประสานงานจัดเก็บเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลทั่วไปและใช้แบบทดสอบเพื่อวัดระดับการรู้สารสนเทศ ซึ่งได้รับแบบสอบถามและแบบทดสอบที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์กลับคืนครบทั้งหมด จำนวน 390 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลการรู้สารสนเทศของนักเรียน โดยตรวจให้คะแนนข้อที่ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จากนั้นนำมาแปลผลเกณฑ์การประเมินการรู้สารสนเทศของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.2.1 ระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนในภาพรวม จากคะแนนเต็ม 56 คะแนน

คะแนน	44.8 - 56.0	หมายถึง ดีเยี่ยม
คะแนน	39.2 - 44.7	หมายถึง ดี
คะแนน	33.6 - 39.1	หมายถึง พอใช้/ปานกลาง
คะแนน	28.0 - 33.5	หมายถึง ผ่าน
คะแนน	0 - 27.9	หมายถึง ไม่ผ่าน

4.2.2 ระดับการรู้สารสนเทศ 7 มาตรฐาน จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน

คะแนน	6.4 - 8.0	หมายถึง ดีเยี่ยม
คะแนน	5.6 - 6.3	หมายถึง ดี
คะแนน	4.8 - 5.5	หมายถึง พอใช้/ปานกลาง
คะแนน	4.0 - 4.7	หมายถึง ผ่าน
คะแนน	0 - 3.9	หมายถึง ไม่ผ่าน

4.3 ใช้ค่าสถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างของการรู้สารสนเทศกับตัวแปรเพศ และแผนการเรียน

4.4 ใช้ค่าสถิติ F-test เปรียบเทียบความแตกต่างของการรู้สารสนเทศกับตัวแปรระดับผลการเรียน และจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé ที่ระดับ .05

## ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 273 คน (ร้อยละ 70) ศึกษาในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จำนวน 312 คน (ร้อยละ 80) มีผลการเรียนระดับดี จำนวน 249 คน (ร้อยละ 63.9) และโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 145 คน (ร้อยละ 37.2)

2. ระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าในภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการรู้สารสนเทศในระดับผ่าน ( $\bar{X} = 31.45$ ) เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า นักเรียนไม่มีการรู้สารสนเทศทุกมาตรฐานในระดับดีเยี่ยม แต่มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 5.92$ ) ในมาตรฐานที่ 2 สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ มีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 4.96$ ) มาตรฐานที่ 4 สามารถรวบรวม จัดระบบ สังเคราะห์และใช้สารสนเทศ และมาตรฐานที่ 5 สามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้สร้างความรู้และผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ( $\bar{X} = 4.83$ ) มีการรู้สารสนเทศในระดับผ่าน ในมาตรฐานที่ 1 ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศในการ เรียนรู้และการดำรงชีวิต ( $\bar{X} = 4.34$ ) และมาตรฐานที่ 6 มีจริยธรรม



เคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ ( $\bar{X} = 4.15$ ) และมีการรู้สารสนเทศในระดับไม่ผ่าน ในมาตรฐานที่ 3 สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ ( $\bar{X} = 3.93$ ) และมาตรฐานที่ 7 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ( $\bar{X} = 3.33$ ) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับการรู้สารสนเทศในภาพรวมและรายมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (n = 390)

การรู้สารสนเทศของนักเรียน		$\bar{X}$	SD	แปลผล
มาตรฐานที่ 1	ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของสารสนเทศในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต	4.34	1.30	ผ่าน
มาตรฐานที่ 2	สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นหาสารสนเทศ	5.92	1.58	ดี
มาตรฐานที่ 3	สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ	3.93	1.26	ไม่ผ่าน
มาตรฐานที่ 4	สามารถรวบรวม จัดระบบ ลังเคราะห์ และใช้สารสนเทศ	4.96	1.46	ปานกลาง
มาตรฐานที่ 5	สามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้สร้างความรู้และผลิตงานอย่างสร้างสรรค์	4.83	1.66	ปานกลาง
มาตรฐานที่ 6	มีจริยธรรม เคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ	4.15	1.64	ผ่าน
มาตรฐานที่ 7	มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ	3.33	1.20	ไม่ผ่าน
<b>รวม</b>		<b>31.45</b>	<b>5.76</b>	<b>ผ่าน</b>

3. การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

3.1 ตัวแปรเพศ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพศชายและเพศหญิงมีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยเพศหญิงมีการรู้สารสนเทศสูงกว่าเพศชาย ดังตาราง 3

3.2 ตัวแปรแผนการเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาในแผนการเรียนต่างกันมีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยนักเรียนที่ศึกษาแผนการเรียนแนววิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนที่ศึกษาแผนการเรียนแนวศิลปศาสตร์ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศในภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ และแผนการเรียน

มาตรฐานการรู้สารสนเทศ	เพศ	n	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
	ชาย	117	29.56	6.59	3.954	0.000***
	หญิง	273	32.26	5.17		
	แนววิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	312	31.98	5.28	3.121	0.002**
	แนวศิลปศาสตร์	78	29.33	7.01		

\* $p < .05$ , \*\* $p < .01$ , \*\*\* $p < .001$

3.3 ตัวแปรระดับผลการเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลการเรียนต่างกัน มีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดีเยี่ยมมีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนพอใช้ และนักเรียนที่มีผลการเรียนดีมีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนพอใช้มีการรู้สารสนเทศ ดังตาราง 4 และตาราง 5

3.4 ตัวแปรจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดแตกต่างกัน มีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดนราธิวาสมีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ นักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดสตูลและจังหวัดสงขลามีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนในจังหวัดยะลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 4 และตาราง 6

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศในภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามตัวแปรระดับผลการเรียน และจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่

มาตรฐานการรู้สารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระดับผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1355.399	677.699	22.709	0.000***
	ภายในกลุ่ม	387	11549.176	29.843		
	<b>รวม</b>	<b>389</b>	<b>12904.574</b>			
จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่	ระหว่างกลุ่ม	4	783.369	195.842	6.220	0.000***
	ภายในกลุ่ม	385	2121.206	32.484		
	<b>รวม</b>	<b>389</b>	<b>12904.574</b>			

\* $p < .05$ , \*\* $p < .01$ , \*\*\* $p < .001$

ตาราง 5 ผลการทดสอบรายคู่อารมณ์สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามระดับผลการเรียน

ระดับผลการเรียน	$\bar{X}$	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย		
		ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้
ดีเยี่ยม	34.02	---	1.888	5.719***
ดี	32.13		---	3.831***
พอใช้	28.30			---

\* $p < .05$ , \*\* $p < .01$ , \*\*\* $p < .001$

ตาราง 6 ผลการทดสอบรายคู่อารมณ์สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน

จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน	$\bar{X}$	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย				
		นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สตูล	สงขลา
นราธิวาส	33.02	---	2.357**	3.232***	-.416	-.291
ปัตตานี	30.66		---	.876	-2.773	-2.648
ยะลา	29.79			---	-3.648*	-3.524*
สตูล	33.43				---	.124
สงขลา	33.31					---

\* $p < .05$ , \*\* $p < .01$ , \*\*\* $p < .001$

## อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ในภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการรู้สารสนเทศในระดับผ่าน ซึ่งนับเป็นระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์การวัดที่มี 5 ระดับ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูวดี ดอกกรังกุล (Yuwadee Doarangkul, 2006) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ความสามารถด้านการรู้สารสนเทศทั้ง 7 มาตรฐาน มีความเชื่อมโยงกับทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการวิเคราะห์ (Critical skill) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-solving skill) ทักษะการรู้หนังสือ (Print literacy) (Alfino, Pajer, Pierce & Jenks, 2008; Shapiro & Hughes, 1996) โดยเป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกฝนและมีความต่อเนื่อง นอกจากนี้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการรู้สารสนเทศในระดับไม่ผ่านมี 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 3 สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ และมาตรฐานที่ 7 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชางและคณะ (Chang et al., 2012) ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินทักษะการรู้สารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศสิงคโปร์ พบว่านักเรียนจำเป็นต้องพัฒนาในด้านการใช้ การสังเคราะห์ และการประเมินสารสนเทศ งานวิจัยในประเทศทางตะวันตกพบผลการวิจัยเช่นกันว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายขาดทักษะการสังเคราะห์และการประเมินสารสนเทศ ได้แก่ งานวิจัยของอดัมส์ (Adams, 1999) พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการประเมินสารสนเทศน้อยเมื่อทำงาน

ที่ได้รับมอบหมายในวิชาวิทยาศาสตร์ งานวิจัยของเบรม รัสเซลล์และวีมส์ (Brem, Russell, & Weems, 2001) พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไม่สามารถประเมินความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของสารสนเทศบนเว็บไซต์ได้ งานวิจัยของบริลล์ เฟลคและยาร์ดั้น (Brill, Falk, & Yarden, 2004) พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนวิชาชีววิทยาอ่านเอกสารทางวิทยาศาสตร์อย่างผิวเผินโดยปราศจากการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหา และงานวิจัยของไฮน์สตรอม (Heinstrom, 2006) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มตัดสินความสอดคล้องของสารสนเทศบนพื้นฐานของการเข้าถึงที่สะดวกและใช้เกณฑ์ในการพิจารณาสารสนเทศเพียงผิวเผิน

นอกจากนี้การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ไม่ผ่านมาตรฐานที่ 7 นั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล ภคธีรเกียรติ์ และสุนิสา สิริวิพัทธ์ (Wimon Pakhathiratien & Sinisa Siriwipat, 2012) พบว่านักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสภาพและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมในระดับปานกลาง รวมทั้งนักเรียนมีความคิดเห็นว่า อินเทอร์เน็ตเข้ามาทำให้ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้มีไม่เพียงพอขาด และมีปัญหาเรื่องไวรัส

2. ผลการเปรียบเทียบรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่านักเรียนเพศหญิงมีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนเพศชาย และนักเรียนที่ศึกษาในแผนการเรียนแนววิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักเรียนที่ศึกษาในแผนการเรียนแนวศิลปศาสตร์ อย่างไรก็ตามเนื่องจากข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเพศหญิง และนิยมเรียนในแผนการเรียนแนววิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จึงควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อยืนยันผลดังกล่าว

ผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนดีเยี่ยมและผลการเรียนระดับดีมีการรู้สารสนเทศในภาพรวมสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนระดับพอใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของลีเลียม สุวรรณ และชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น (Salisa Liemsuwan & Chumchit Saechan, 2013) ที่พบว่า ระดับการรู้สารสนเทศและการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้งานวิจัยของบรรจง ฟ้ารุ่งสง และคณะ (Barnchong Farrungsang, Kaimook Uttayawalee, Ekkarin Sungtong, & Faisol Haji-Awang, 2011) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่านักเรียนในสามจังหวัด คือ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนในจังหวัดสตูลและสงขลา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับนี้มาเป็นระยะเวลาหลายปีแล้วโดยไม่สามารถยกระดับให้ดีขึ้นได้ ซึ่งย่อมมีผลต่อเนื่องถึงระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนด้วย โดยเฉพาะวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชนที่นับถือที่อิสลามที่นิยมส่งลูกหลานให้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนื่องจากการสอนศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน พบว่านักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดนราธิวาสมีระดับการรู้สารสนเทศในภาพรวมสูงกว่านักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานีและยะลา รวมทั้งนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดสตูลและสงขลามีการรู้สารสนเทศในภาพรวมสูงกว่านักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดยะลา ซึ่งความแตกต่างของที่ตั้งโรงเรียนเกี่ยวข้องกับประเด็นการบริหารโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยหลายปัจจัย ดังนี้

การสอนการรู้สารสนเทศ พบว่าสภาพการสอนการใช้ห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จัดสอนทั้ง 2 รูปแบบคือแบบที่เป็นทางการและแบบที่ไม่เป็นทางการ แบบที่เป็นทางการจัดสอนเป็นรายวิชาหนึ่งโดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนแบบที่ไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่จัดในรูปแบบกิจกรรม ได้แก่ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และวิธีการสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด อย่างไรก็ตามพบว่าครูบรรณารักษ์ไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการรู้สารสนเทศอย่างถ่องแท้ (Suphat Songsangjan, Boonyuen Chansawang, & Sasipimol Prapinpongakorn, 2009) รูปแบบที่ครูใช้ส่งเสริมการ

รู้สารสนเทศ คือ หนังสือเรียน รองลงมา คือ แผนการสอน และคู่มือครู (Sujira Thonggnam, 2004) ในขณะที่กิบสัน (Gibson, 2002) พบว่าโมเดลการสอนการรู้สารสนเทศควรมี 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงการสอน (Instructing) ช่วงฝึกสอน (Coaching) และช่วงสนับสนุนส่งเสริม (Facilitating) (Brock, 1993) กระบวนการในการฝึกค้นคว้าข้อมูลต้องมีครูและบรรณารักษ์ ซึ่งต้องร่วมมือกันในการแนะนำหรือสอนนักเรียนให้เข้าใจในกระบวนการดังกล่าว

สภาพการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ งานวิจัยของสุจิตรา ธงงาม (Sujira Thonggnam, 2004) พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมการรู้สารสนเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการเรียนการสอน รองลงมา คือ เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อส่งเสริมการรักการอ่าน แหล่งสารสนเทศที่ครูใช้ส่งเสริมให้แก่ักเรียนมากที่สุด คือ ห้องสมุดโรงเรียน รองลงมา คือ ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ปรากฏษ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น และห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับ รูปแบบที่ครูใช้ส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่ักเรียนมากที่สุด คือ หนังสือเรียน วิธีการเข้าถึงสารสนเทศที่ครูใช้ส่งเสริมการรู้สารสนเทศมากที่สุด คือ การอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ รองลงมา คือ การให้บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ช่วยค้นให้ และการแสดงหรือจัดนิทรรศการ ระบบสื่อสารสนเทศ ตามลำดับ ปัญหาที่พบ คือ ขาดงบประมาณ รองลงมาคือขาดสื่อต่าง ๆ และไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่าน พบว่า ต้องจัดห้องสมุดให้มีความเป็นระเบียบ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมกระตุ้นการใช้ห้องสมุด เช่น หนูน้อยนักสืบค้น เขตหุ่นเล่านิทาน เป็นต้น นอกจากนี้ ครูต้องจัดเวลาการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาทิ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือจัดเวลาในช่วงเย็น เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากห้องสมุดก่อนเลิกเรียนโดยแยกตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมส่งเสริมการสืบค้น เช่น โครงการ รายงาน เป็นต้น (Rangsang Pattamarangkul, 2006)

สภาพปัญหาด้านห้องสมุดโรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้และฝึกทักษะการรู้สารสนเทศ พบว่า โดยทั่วไปห้องสมุดโรงเรียนมีขนาดเล็กและขาดแคลนงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านบุคลากรและด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ครูและบรรณารักษ์มีความร่วมมือกันโดยส่วนรวมค่อนข้างน้อย มีความพึงพอใจในความร่วมมือด้านการจัดหาทรัพยากรเข้าห้องสมุด และการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดที่จะสนับสนุนการเรียนการสอนในระดับปานกลาง (Tharadee Klinsunthorn, 1989) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุดในระดับปานกลางถึงระดับดี (Jidapa Meepet, 2008) ใช้บริการได้ตรงกับความต้องการ มีความถูกต้อง มีความหลากหลายและมีความสะดวกง่ายต่อการใช้งาน (Wiwat Juwarahavong., 2007) สภาพปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานวิจัยของเกตนิศา อิศราภรณ์ (Kednisa Israporn, 2010) พบว่า มีความพึงพอใจในการบริการเครือข่ายไร้สายและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสำหรับการใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี การประเมินเว็บไซต์ห้องสมุดโรงเรียน พบว่าด้านความทันสมัย ด้านความสามารถในการทำงาน และด้านเนื้อหาเว็บไซต์มีความเหมาะสมระดับปานกลาง ด้านข้อมูลการบริการของห้องสมุดพบว่าการเชื่อมโยงข้อมูลมีน้อยและไม่พบข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการออกแบบมีองค์ประกอบที่เหมาะสมมากในเรื่องตัวอักษร สี รูปภาพ และการจัดวางข้อมูล (Ratchaneewan Moonpong, Thippaval Tuyasukh, & Penpan Petcharasorn, 2009) และพบว่ามีปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนเพศชาย นักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตเมืองมีปัญหา (Wimon Pakhathiratien & Sinisa Siriwipat, 2012)

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นชั้นประโยคสูงสุด นักเรียนควรมีทักษะการรู้สารสนเทศที่สูงกว่าระดับปานกลาง เพื่อจะได้มีความรู้ความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้ที่หลากหลายและกว้างขวางด้วยตนเอง เตรียมความพร้อมเพื่อสอบแข่งขันและเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาต่อไป ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงควรตระหนัก และวางแผนเพื่อส่ง

### เสริมการรู้สารสนเทศโดยรวม

2. ผลการวิจัย พบว่าการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับไม่ผ่าน 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 3 สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการ และมาตรฐานที่ 7 ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน และ ครูบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายห้องคอมพิวเตอร์ จึงควรจัดอบรม ฝึกฝนเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างเร่งด่วนต่อไป

3. ควรมีนโยบายจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือระหว่างครู บรรณารักษ์และบุคลากรฝ่ายคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศอย่างแท้จริง

4. หน่วยงานเขตพื้นที่และผู้บริหารควรกำหนดมาตรฐานห้องสมุด และกวดขันเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนขาดความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศที่ต้องการของนักเรียน

5. หน่วยงานเขตพื้นที่และผู้บริหารควรกำหนดด้านมาตรฐานของห้องคอมพิวเตอร์ และกวดขันเพื่อให้เป็นแหล่งฝึกฝนภายในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยค้นพบว่า เพศ แผนการเรียน ระดับผลการเรียน และจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นตัวแปรที่ทำให้ระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรมีการศึกษาต่อไปในมิติเชิงลึกถึงความสัมพันธ์กับคุณลักษณะด้านเพศ วิธีการเรียนของนักเรียน และการบริหารจัดการด้านเรียนการสอนของโรงเรียน

2. ควรประเมินการรู้สารสนเทศของนักเรียนจากหลายมิติ เช่นจากครูบรรณารักษ์ โดยใช้เครื่องมือการวิจัยอื่น ๆ เช่น แบบสอบถาม การวิเคราะห์จากรายงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ เป็นต้น

3. ศึกษาเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับนักเรียนโรงเรียนสายสามัญในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทราบว่านักเรียนจากโรงเรียนทั้งสองประเภทว่ามีความรู้ความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันเพียงไร

### เอกสารอ้างอิง

- Adams, T. (1999). Critiquing claims about global warming from the world wild web: A comparison of high school students and specialists. *Bulletin of Science, Technology & Society*, 19(6), 539-543.
- Alfino, M., Pajer, M., Pierce, L., & Jenks, K. (2008). Advancing critical thinking and information literacy skills in first year college students. *Journal College & Undergraduate Libraries*, 15(1-2), 81-98.

- Barnchong Farrungsang, Kaimook Uttayawalee, Ekkarin Sungtong, & Faisol Haji-Awang. (2011). Education reform in southern border provinces. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 17(6), 157-174. (In Thai)
- Boonchom Srisaaad. (2002). *Kan wichai bueangton* [Introduction to research]. Bangkok: Suviriyasarn. (In Thai)
- Behrens, S. (1994, July). A conceptual analysis and historical overview of information literacy. *College & Research Libraries*, 55(4), 309-322.
- Brem, K., Russell, J., & Weems, L. (2001). Science of the web: Student evaluations of scientific arguments. *Discourse Processes*, 32, 191-213.
- Brill, G., Falk H., & Yarden, A. (2004). The learning processes of two high-school biology students when reading primary literature. *International Journal of Science Education*, 26, 497-512.
- Brock, T. (1993). *Developing information literacy through the information intermediary process: A model for school library media specialist* (Doctoral dissertation). University of Georgia State University, Atlanta, GA.
- Chang, Yun-ke et al. (2012). Assessing students' information literacy skills in two secondary schools in Singapore. *Journal of Information Literacy*, 6(2), 18-34.
- Chutima Sacchanand, & Kanjana Jaikwang. (2012). Developing indicators of information literacy for Thai pupils. *Journal of Research of Thai Library Association*, 4(2), 1-14. (In Thai)
- Gibson, M. R. (2002). *A qualitative investigation for designing intermediate (grades 4-6) information literacy instruction: Integrating inquiry, mentoring, and on-line resources* (Doctoral dissertation). University of Kentucky, Lexington, KY.
- Heinstrom, J. (2006, July). Fast surfing for availability or deep diving into quality: Motivation and information seeking among middle and high school students. *Information Research*, 11(4). Retrieved September 19, 2015, from <http://www.informationr.net/ir/11-4/paper265.html>
- The House of Parliament. (2010). *Kan patirup khongsang kan borihan chatkan kaekhai panha changwat chaidaen phaktai* [Revolutionary of administrative management structure for solving problems in the southernmost border provinces]. Bangkok: The Secretariat of the House of Parliament. (In Thai)
- Jidapa Meepet. (2008). *The satisfaction of students towards library services of the Ramkamheang Demonstration school* (Master's thesis). Ramkamheang University, Bangkok, Thailand. (In Thai)

- 
- Kednisa Isaraporn. (2010). *The usefulness and satisfaction towards wireless network services at the library of Suankularpwitayalai school: A case study* (Master's thesis). Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Ministry of Education. (2010). *Master plan of information technology and communication for education of Ministry of Education*. Bangkok: Silapakorn University. (In Thai)
- Office of the National Education Commission. (2003). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002)* (Srinoi Povatong, Trans.). Bangkok: The Prime Minister's Office. (In Thai)
- Office of the National Education Commission. (2006). *Master plan of information technology and communication for education of ministry of education*. Bangkok, The Prime Minister's Office. (In Thai)
- Office of the Private Education Commission. (2013). *Statistical information*. Retrieved November 14, 2013, from <http://www.opec.go.th> (In Thai)
- Rangsang Pattamarangkul. (2006). *Library administration for promoting reading of students of Watlumtoiting school* (Master's thesis). Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Ratchaneewan Moonpong, Thippaval Tuyasukh, & Penpan Petcharasorn. (2009). Evaluation of high school library websites in Thailand. *Journal of Library and Information Science, KKU.* 27, 1-3, 40-46. (In Thai)
- Sakorn Saengpueng. (2003). *Multiple choice item*. Retrieved January 5, 2016, from <http://academic.sct.ac.th/upload/document/fb641644a2901f33.pdf> (In Thai)
- Salisa Liemsuwan, & Chumchit Saechan. (2013). A comparative between information literacy and ICT literacy and GPA of University students: A case study of bachelor students of Prince of Songkla University, Pattani campus. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 19(3), 183-227. (In Thai)
- Shapiro, J. & Hughes, S. (1996). Information literacy as a liberal art: Enlightenment proposals for a new curriculum. *Educom Review*, 31(2), 2-6.
- Sujira Thonggnam. (2004). *State of promoting information literacy for students in schools* (Master's thesis). Mahasarakarm University, Mahasarakarm, Thailand. (In Thai)
- Suphat Songsangjan, Boonyuen Chansawang, & Sasipimol Prapinpongsakorn. (2009). Role of teaching information literacy of librarians in secondary schools, Bangkok. *Journal of Research of Thai Library Association*, 2(1), 40-46. (In Thai)
- Tharadee Klinsunthorn. (1989). *Co-operation between teachers- librarians in upper secondary school teaching in educational region 12* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. (In Thai)



- Wimon Pakhathiratien, & Sunisa Siriwipat S. (2012). State and problems of using the Internet of upper secondary students in the three southern border provinces. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 18(3), 201-235. (In Thai)
- Wiwat Juwarahavong. (2007). *The development of the living library for setting up a network and providing academic service: A case study of secondary schools in Bangkok* (Master's thesis). Ubon Ratchathani Rajabhat University, Ubon Ratchathani, Thailand. (In Thai)
- Yuwadee Doarangkul. (2006). *Evaluation of information literacy of school pupils in primary schools, Supanburi* (Master's thesis). RajabhatKanjanaburi University, Kanjanaburi, Thailand. (In Thai)